

YAZIM KURALLARI - 2

II. Tarihlerin Yazımı

- Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.
 - ▶ 18 Mayıs Çarşamba günü veli toplantısı varmış.
 - ▶ 1984'ün Ocak'ında dünyaya gelmiş.
 - ▶ Şair her yıl 25 Kasım'da mezarı başında anılır.
- Belirli bir tarihi belirtmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar.
 - ▶ Okullar eylülün ikinci haftası açılacaktı.
 - ▶ Gelecek hafta pazartesi, fuara gideceğiz.

B) Kİ'NİN YAZILIŞI

- Bağlaç olan "ki" her zaman ayrı yazılır:
 - ▶ Anladım ki bu koşullarda çalışmak zor.
 - ▶ Sezgin ki en sevdiğim arkadaşlarımdan biridir.
 - ▶ Sınavdan düşük not aldığıma o kadar üzüldüm ki anlatamam.
- İlgî (sıfat yapan -ki) eki veya ilgî zamiri olan "-ki" bitişik yazılır. Ki'ni ayrı mı yoksa bitişik mi yazılması gerektiği "-ki"den sonra "-ler" eki getirilerek anlaşılabilir. Kelimenin ardından gelen "ki"ye "-ler" eki getirilince anlam bozulmuyorsa "ki" ek olarak kullanılır:
 - ▶ Dün akşamki maçta takımımız yenildi. ("ki", sıfat yapma görevinde kullanılmıştır.)
 - ▶ Onun notları bizimkinden daha yüksekti. ("ki", zamir görevinde kullanılmıştır.)
 - ▶ Bugüne kadar öyle anlar oldu ki unutamam. (bağlaç olan ki)

"ki" bağlacı kalıplaştığı için bazı sözcüklere bitişik bazılarına ayrı yazılır.

- ▶ Belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki, sanki; illa ki, ne var ki, ne yazık ki

C) İLE'NİN YAZILIŞI

- İlgeç ya da bağlaç olarak kullanılan "ile" sözcüğü, ayrı yazıldığı gibi, ek biçiminde de yazılabilir.
 - ▶ Şiirle roman en çok sevdiği türlerdi. (Şiir ile roman)
 - ▶ Bugün Mehmet'le sinemaya gittik. (Mehmet ile)

Soru eki soru anlamı katmasa da ayrı yazılır:

- ▶ Yaz geldi mi havalar iyice ısınır.
- ▶ Yağmur yağdı mı ortalığı bir toprak kokusu sarar.
- ▶ Güzel mi güzel bir evde misafir olduk.

E) SAYILARIN YAZIMI

- Sayılar harfle yazılabilir. Saat, ticari işlemler, istatistik verilerinde rakamlar kullanılır. Ticari işlemlerde (çek, senet, fatura) dışında ayrı yazılır:
 - ▶ on bir, altı bin yedi yüz yirmi sekiz
 - ▶ Yarın saat 14.00'te buluşalım.
 - ▶ Bu kumaştan 18 metre alalım.

Sayılara getirilen ekler ünsüz uyumuna uyar ve kesmeyle ayrılır:

- ▶ 1975'te yapılan köprü iki kıtayı birbirine bağlıyor.
- ▶ 13'ten, 1999'da, 11.30'dan...

Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz:

- ▶ 8.'inci değil 8'inci, 2.'nci değil 2'nci

Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir:

- ▶ 2'şer değil ikişer, 9'ar değil dokuzar, 100'er değil yüzer vb.

F) EK FİİLİN YAZILIŞI

- Ek fiilin çekimli biçimleri (idi, imiş, ise) ayrı yazılabildiği gibi bitişik olarak da yazılabilir.
 - ▶ Dün akşamki doğum günü partisinde çok mutlu idi. (mutluydu)
 - ▶ Fırsat buldukça tiyatroya gidiyor idi. (gidiyordu)
 - ▶ Tam çalışmaya başlayacak iken elektrikler kesildi. (başlayacakken)

G) BAĞLAÇ OLAN "DE/DA" NIN YAZIMI

- Bağlaç olan da / de ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar. "te/ta" şekli yoktur.
 - ▶ Tiyatro grubumuzda Pelin de var.
 - ▶ Bu mahalle de kentsel dönüşüme giriyordu.
 - ▶ Bu sezon küme düşenler arasında bizim takım da var.
- Durum eki olan "-de, -da" eklendiği sözcüğe her zaman bitişik yazılır, "-te, -ta" şekli vardır. Sadece ek olarak kullanılır. Özel isimlerden kesme işaretiyle ayrılır.
 - ▶ Mahalledeki boş arsada futbol oynardık.
 - ▶ Bir aydır evimizde tadilat vardı.
 - ▶ Bu ilginç bilgileri yıllar önce bir kitapta okumuştum.
 - ▶ Ankara'da oturan amcamı ziyarete gittim

Bağlaç olan “de” cümleden çıkarıldığında anlam bozulmaz, ek olan “-de, -da” çıkarıldığında anlam bozulur.

- ▶ Toplumda bu tür hareketler hoş karşılanmaz. (hâl eki)
- ▶ Sinemaya gitmesek de tiyatroya gidelim. (bağlaç)
- ▶ Arkadaşımla birlikte eski evlerin olduğu bu sokakta biraz yürüdüm. (hâl eki)

H) KISALTMALARIN YAZIMI

- Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır.
- ▶ TDK (Türk Dil Kurumu), TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), G (Güney), GB (güneybatı)
- Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır.
- ▶ BDT’ye, TDK’dan, THY’de, TRT’den, TL’nin

- Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır.
- ▶ cm’yi, kg’dan, mm’dan, kr.un
- Ölçü birimlerinin uluslararası kısaltmaları kullanılır: m (metre), cm (santimetre), km (kilometre), g (gram), kg (kilogram)

● Küçük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmıyorsa kesme işareti kullanılmaz.

- ▶ 17. yy.da, vb.leri, İng.den

ETKİNLİK - 1

Aşağıdaki cümlelerde yazım yanlışları işaretleyerek belirtiniz.

.....	1. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nden mezun oldu.
.....	2. Kurtuluş Savaşı’nda Nene Hatun’un yaptıkları unutulmaz.
.....	3. Törene başbakan da katılmış.
.....	4. Sözcüklerin anlamlarına TDK’nin internet sitesinden bakmış.
.....	5. Kütüphanesinde şiirin yanı sıra roman ve öykü türünde de yapıtlar vardı.
.....	6. 1993’de taşındığı bu kasabadan 1999’da ayrılmış.
.....	7. Ona Kayseri’li bir arkadaşı yardımcı olmuş.
.....	8. Rüzgâr özellikle Güney Marmara’da etkili oluyor.
.....	9. Kardeşim girdiği deneme sınavında 6’ıncı olmuş.

ÖRNEK

(I) Kişiye odaklı söyleşilerde amaç; soru sorulan kişinin yaşamını, yaptıklarını veya fikirlerini gündeme getirmektir. (II) Bu tür söyleşilerin öznesi, toplumda merak uyandıran ünlü şahsiyetler olabilir. (III) Örneğin sporcular, sanatçılar ve politikacılar bu söyleşilerde sıklıkla yer alır. (IV) Kimi zamanda tanınmamış ancak yaşamı ve yaptıklarıyla dikkatleri çekmiş kişiler seçilir. (V) Sorular aracılığıyla onların iç dünyalarında neler yaşadıkları okura aktarılmak istenir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde “de” bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖSYM Sorusu

ÖRNEK

“1969 yılında Güzel Sanatlar Akademisini bitirdim. Resim yapmaya I karikatürist olarak başladım; çizdiklerimi 10 liraya satardım Dolmuş, II Tef, Pardon gibi dergilere. İlk sergimi 1959 yılında Taksim meydanının III da açtım ve yalnızca üç tablo satarak yer kirasını ancak ödeyebildim.” IV V

diyor usta ressam sanat yaşamının ilk yıllarını anlatırken.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÖSYM Sorusu

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Osmanlı Devleti’nde Batılılaşma hamlesi Tanzimat Fermanı ile başlamıştır.
- B) Hicaz, Türk müziğinde en sevdiğim makamlardan biridir.
- C) Çocukken gittiğim Uzungöl Beldesi, unutamadığım yerlerdendir.
- D) Reşat Nuri’nin Gamsız’ın Ölümü adlı öyküsü, Bakanlığın ders kitaplarına girdi.
- E) Homeros’un eşsiz eserlerinde Eski Yunan tanrıları ana kahramanlardır.

ÖSYM Sorusu